

BESPOVRATNA POMOĆ EVROPSKE UNIJE DOSTUPNA SRBIJI

Kada glavna faza privatizacije prođe, treba se usredsrediti na pribavljanje nepovratnih sredstava Evropske unije, kažu u zemljama koje su naš put već prešle. Ali, kao da se ovo već dogodilo u Srbiji jer nas sve češće posećuju agencije i kompanije koje su se specijalizovale za pružanje pomoći preduzećima, preduzetnicima i kompanijama koji žele da dođu do bespovratnih sredstava.

Za to ima i razloga: samo ove godine Srbija može da dobije 186,7 miliona dolara bespovratne pomoći, iduće će to biti 190,9 miliona, potom 194,8 a 2010. suma raste na 198,7 miliona evra. Hoćemo li biti uspešni u povlačenju ovoga novca kao Irska koja je iskoristila preko 90 odsto onoga što im je bilo na raspolaganju, ili bar uspešni kao Grčka i Španija koje su potrošile preko 70 procenata onoga što im je bilo namenjeno? Ostali su bili ispod ovog novca i bilo bi dobro da se na njih ne ugledamo.

Šta je potrebno da bi se iskoristio neodoljivi šarm novca koji se ne vraća? Zvaničnici iz Brisela ovaj novac ne poklanjaju, već daju za ozbiljne projekte. Tačnije EU se u projektima koje izabere pojavljuje kao sufinansijer. A to znači da onaj ko uzima novac treba da obezbedi bar 15 odsto sredstava. To nije mnogo, ali nije jedino što treba uraditi.

- Potrebno je vreme i strpljenje. Stopa uspeha kod podnošenja programa kreće se od 17 do 25 odsto, a to znači da treba u proseku i do četiri puta moliti dok se taj novac ne dobije. Ali novac se onda ne vraća, što jasno govori da vredi truda i strpljenja - kaže šefica Odeljenja za komunikacije u slovenačkoj kompaniji RR& Ko specijalizovane za programe EU, Mojca Dušica Zajc.

Kako šarmirati Brisel

Recept za šarmiranje briselske administracije je uglavnom poznat: projekt valja podneti da engleskom jeziku i to napisan besprekorno. Jeste da su svi jezici zemalja članica u Uniji jednaki, ali svi znaju da je engleski "jednakiji" od ostalih. Drugi bitan faktor je vreme. Ako je za određen posao predviđen rok, onda nije dobro prekoračiti ga ni za sekundu. U odeljku koji se odnosi na Srbiju, jasno piše da prednost imaju projekti koji se bave treningom i izgradnjom institucija po ugledu na one u EU, a bitan činilac koji može da donese novac su i regionalni projekti. Ko ima ideju i partnere, recimo iz Regije Dunav-Tisa-Kriš -Moriš, već je napravio prvi korak ka dobijanju novca. Šta se u EU podrazumeva pod dobrim projektom? To je onaj koji ima poznate partnere, jasno zacrtane rokove, precizno nabrojane troškove, gde se vidi da se mogu postići projektom predviđeni ciljevi.

Kada se novac jednom dobije i upotrebi na pravi način, onda nikako nije stigao kraj. Korisnik ima šansu da upozna nove poslovne partnere, a i olakšan mu je pristup do onih koji odlučuju o daljim projektima, koji mogu da donesu još više bespovratnog novca. Sem toga, tu je šansa za upoznavanje načina rada u Uniji, što omogućava mnogo lakše uklapanje u sledeće projekte. Moderna proizvodnja, usklađena sa standarima koji vladaju u Evropi, takođe je veoma bitna. Poznato je da novac najlakše dođe u razvijene krajeve.

To je i razlog što se kompanija RR& Ko sprema da nakon Beograda otvori svoje predstavništvo u Novom Sadu. Pretpostavljaju da bi ovde lako mogli da se pojave projekti koji se tiču agrara. Budućim korisnicima bespovratnih sredstava EU predlažu povezivanje sa stručnim institutima u univerzitetima, jer je to garancija unapređenja u odnosu na sadašnji nivo rada. U EU vole mala i srednja preduzeća, pa je izvesno da će njima uz dobro osmišljene i obrazložene projekte, biti lakše da stignu do novca nego ostalima. Prednost ima i lepši pol. Izvesno je da "one" lakše stižu do novca nego "oni", ako ispune predviđene uslove .

Dobre ideje i dobri biznismeni nisu ipak dovoljni da se olakša put do novca. Nešto moraju da urade i država i organi lokalne samouprave. Koliko će novca Srbija uzeti, zavisiće od dobro osmišljene regionalne politike, finansijske kontrole, sposobnosti menadžmenta. Ono što se ne iskoristi, vraća se u budžet EU, a znamo da oni toliko puno imaju, a mi toliko puno nemamo.

Sem novca koji je direktno predviđen za Srbiju, tu je i mogućnost da koristimo bespovratna sredstva EU iz sedmog okvirnog programa za istraživanje i razvoj. Tu nismo sami: reč je o sumi od 50,5 milijardi evra, pa bi i deo tog kolača itekako dobrodošao.

A ovaj novac, ne treba zaboraviti, postao nam je dostupan nakon što smo obnovili pregovore sa EU.

Dužanka Vujošević